Richard Wagner

LOHENGRIN

Peter Seiffert Lohengrin **Emily Magee** Elsa von Brabant **Falk Struckmann** Friedrich von Telramund **Deborah Polaski** Ortrud **René Pape** Heinrich der Vogler **Roman Trekel** Heerrufer

Chor der Deutschen Staatsoper Berlin
Staatskapelle Berlin o.l.v. Daniel Barenboim
TELDEC 3984-21484-2, 3CD's
Complete versie. Duur: 74:31,69:54,67:32

Volledige integrale

Reeds enige tijd is er sprake van een grote crisis op de CD-markt, waarmee dan vooral die van de klassieke muziek wordt bedoeld. Er is een verzadiging van het aanbod, met minder dure en nieuwe opnamen. Het beste gaat het nog met de met talrijke en in veel gevallen zeer goede heruitgaven (vb. "The Originals"). Lohengrin maakt een uitzondering op deze tendens. Tussen 1994 en 1998 verschenen er drie nieuwe integrale opnamen op CD (zie hierboven)! Moeten Wagnerliefhebbers nu blij zijn dat de aangekondigde schaarste niet voor hen geldt?

Laten we beginnen met de nieuwste opname onder Barenboim. Het is de achtste Wagner die deze dirigent voor Teldec vastlegt, na een reeks succesvolle uitvoeringen in de Berlijnse Staatsoper. Barenboim vind ik als dirigent op zijn best in het laat-romantische repertoire. Hij benadert Lohengrin op analoge manier als Tristan und Isolde of Parsifal. In deze benaderingswijze legt hij sterk de aandacht op de grote organieke eenheid van de partituur. Vocale of orkestrale details worden altijd ondergeschikt gemaakt aan de grotere lijnen. De dirigent heeft veel aandacht voor de grotere architecturale opbouwelementen van het werk. Hij kan spanning en ontspanning over een grotere periode uitspreiden. Hierin hebben enkele plotse breuken, zoals voorzien in de partituur een echt effect. Het orkest volgt zeer goed de intenties van de dirigent. Het is duidelijk te horen dat ze zijn stijl onder de knie hebben. Het koor is van mindere kwaliteit. In het dubbelmannenkoor "*Seht! Seht! Welch ein seltsam Wunder!"* zijn de inzetten onprecies. Vooral waar het koor in de actie betrokken moet zijn, zou het beter kunnen klinken. De solistische bezetting is onevenwichtig. Schematisch komt het hierop neer dat de heren meevallen, maar dat de dames ontgoochelen.
Emily Magee heeft in 1996 een schitterend debuut gemaakt in de rol van Elsa en zong reeds Eva in Bayreuth. Op CD is de stem toch te kleurloos, vooral in het duet van het derde bedrijf. Deborah Polaski valt meestal veel beter mee op toneel dan op CD. Hier is dit weer het geval. Overmatig vibrato en onpreciese intonatie ontsieren haar vermoeide stem. Peter Seiffert is een slanke Lohengin, meer lyrisch dan heroïsch, maar dat mag in Lohengrin. Hij mag ook het tweede deel zingen van de Graalsvertelling. Dit kunnen we alleen maar toejuichen. Zijn verhaal wordt hierdoor coherenter, de rol van Gottfried wordt duidelijker. Maar vooral muzikaal is het een verrijking, want het tweede deel van de vertelling is niet zomaar een tweede strofe. Het bevat andere modulaties dan in het eerste deel. Er is ook een klein koorrespons tussen de twee delen dat ook terug een plaats krijgt. Men laat het tweede deel meestal weg, omdat Wagner dit zelf aan Franz Liszt heeft toegestaan. Hier moet echter gewezen worden op het feit dat Liszt aan Wagner verschillende coupures heeft gevraagd. Wagner heeft zich hiertegen verzet met als enige toegeving aan Liszt enkel dit deel uit de Graalsvertelling weg te laten.
In 1936 heeft Franz Völker het volledige reciet o.l.v. Furtwängler in Bayreuth in ere hersteld. De enige integrale opname met het volledige reciet is de onlangs op RCA heruitgegeven versie met Sandor Konya als Lohengrin en dirigent Erich Leinsdorf.

Falk Struckman is een goed getekende, maar niet karikaturale Telramund met een uitstekende dictie. René Pape zingt de rol van de koning voortreffelijk, als een krachtig bewindsman eerder dan als een hoogbejaarde wereldvreemde vorst. Roman Trekel zingt de partij van de Heerrufer, waar sommige van zijn voorgangers van deze rol een brulpartij hebben gemaakt.

Met de bezetting van de drie Lohengrin-opnamen uit de jaren negentig zou een ideale bezetting kunnen samengesteld worden. Cheryl Studer (Elsa) en Waltraud Meier (Ortrud) uit de opname met Abbado. Ben Heppner (Lohengrin) en Bryn Terfel (Heerrufer) uit de opname met Davis en Falck Struckmann (Friedrich) en René Pape (König) uit de nieuwe opname. Als koor zou dat van de Wiener Staatsopera te verkiezen zijn, voorbereid door Peter Burian. Wat het orkest en de dirigent betreft gaat mijn voorkeur naar Barenboim, maar Abbado heeft ook zijn kwaliteiten.

Besluit: de keuze is moeilijk tussen drie opnamen met elk duidelijke troeven en beperktheden. Wie een echt volledige Lohengin wenst kan deze Teldec-opname moeilijk uit de weg gaan. Maar de EMI-opname met de Wiener Philharmoniker onder leiding van Kempe blijft op de kop van de discografie (Thomas, Grümmer, Fischer-Dieskau, Ludwig, Frick)

Chris Van de Wauw

© VLAAMS WAGNER GENOOTSCHAP, augustus 1999